

A „Haza” videó összefoglalása

Szituáció:

Christine (83) és Fritz (86) házaspár, otthon élnek. **Ebben a részben** Fritz úrnál 1/2 éve Alzheimer-kórt (közepesen súlyos demenciát) diagnosztizáltak. A múlt héten újabb tesztet (MMST) kellett elvégeznie, amelyen 16 pontot ért el (lásd még: a demencia formái, MMSE / MMST). Fritz úr tagadja, hogy beteg lenne, és szidja az orvost, aki ezt a diagnózist állapította meg nála. Néha elvonul a barkácműhelyébe rendet rakni, de egyre nagyobb rumlit csinál. Olykor csak ül és nem csinál semmit.

Mit válaszolna Ön, amikor egy zavart ember haza akar menni, miközben otthon van?

A videoklip tartalma:

A házaspár az asztalnál ül. Fritz úr folyamatosan az abroszt simogatja a kezével... A felesége megkérdezi tőle, hogy **MIÉRT** csinálja ezt, és hozzáteszi, hogy foltos lesz tőle. A feleség állítja, hogy megint foltok vannak rajta. A férfinak végre nyugton kéne maradnia; a nő ráteszi a kezét az övére. De amint a nő elengedi, a férfi újra elkezd. „Na ne, már megint” - kiált fel a nő. És megint megpróbálja lefogni a kezét. A férfi ekkor haza akar menni. „Hová akarsz menni? Hisz otthon vagy!” A férfi ellentmond, mire a nő: „Nézz körül...” - és rámutat a bútorokra. Azt sem fogadja el, hogy már 40 éve ott élnek. **EZ NEM AZ Ő OTTHONA!** Feláll és elmegy.

Elemzés:

Először is: Christine asszony megkérdezi, hogy **MIÉRT** simogatja folyton az abroszt. A „Memóriarendszerek / priming” és a „Lopás” című videóinkban is elmagyarázzuk, hogy a „miért” kérdés **hasztalan, egyáltalán nem kellene használni** a zavart emberekkel szemben. Fritz úr (ha tudná) biztosan **nem** tudna rá úgy **válaszolni**, hogy az a nőnek megfeleljen! Christine asszony azt állítja, hogy férje összekoszolja az abroszt, igen, már foltok vannak rajta... Állítása nem túl hiteles - inkább csak felidegesíti magát... Amikor a nő megpróbálja **megfogni a férje kezét** és tovább **kritizálja őt**, a férfinak elege lesz. Rosszul érzi magát. És **HOL** érzi a szégyent a leginkább? **Otthon!** De ITT nem lehet, mert ITT nincs jól! A nő minden érve, miszerint férje **OTTHON VAN**, hasztalan.

Reflexió:

A kézzel való **simogatás**, az ing rángatása stb. **gyakran** fordul elő demencia esetén. Jelentése nem teljesen világos.

Sokan piszkálják (látszólag idegesen) a ruhájukat vagy a tárgyakat maguk körül, amikor izgatottak - talán ez egy **inger** az **agy** számára; talán olyan igény, hogy **érezzék**, **ingerek érik őket**, **szükség van rájuk**, hogy **figyelmet kapjanak**, vagy **elfoglalják magukat**?

Talán csak **jelzés** a külvilág felé, de szavakkal nem tudják kifejezni magukat. Ha a **mimika nyugodt** és fesztelen, akkor **rendben** van, de az arcvonások néha **feszültek** közben: Esetleg **fájdalom van bennük**, amit nem tudnak megnevezni? **Éhség? Félelem?** Egyéb nyugtalanság?

Ha pozitívan értelmezzük a terítő simogatását, akkor örülhetünk, hogy a személy ki szeretné fejezni magát; megpróbálhatunk javaslatot tenni, vagy akár egy tárgyat (párnát, takarót) a kezébe adni, hogy a személy ezen tárgy segítségével érezze az ingereket.

A **hazatérés vágya** gyakran **NEM** a „**HOL?**” hanem a „**HOGYAN?**” kérdése - a körülményektől is függ.

Valaki, aki idősek otthonában van, lehet, hogy valóban **vissza akar menni abba a lakásba**, ahol utoljára lakott. Az időzavaros emberek furcsán, idegennek érezhetik magukat a saját lakásukban, mert éppen a **gyermek- vagy kamaszkorukat élík át**, és a **szüleik lakásának képei** bukkannak fel bennük. Nagyon gyakran azonban ez a **kellemetlen érzés** kifejeződése annak, hogy **itt és most** nem érzik jól magukat. Annak **elmagyarázása**, hogy az illető otthon van, **többnyire NEM segít** (pl. hivatkozás a címre, bútorokra stb.)! És ha valaki a magyarázat után elhallgat vagy lenyugszik, az nem jelenti azt, hogy elfogadta azt. Ez lehet rezignáció, tehetetlenség, kiszolgáltatottság érzése is...

Az **alapvető kérdésekkel** (mi(t)? ki? mikor? hogyan? hol? - de soha nem miért? hogyan? minek?) tisztázhatjuk, hogy milyen **érzései** vannak, és talán megtudhatjuk a **szükségleteit** is; pl. „Milyen érzés otthon?”, „Ki van otthon?”, „Mit csinál, amikor otthon van?” stb.

Esetleg a KI van otthon kérdést követi annak a kutyának a neve, amelyet az illető hiányol? Vagy a testvére...

Talán a szeretetről, védettségről és biztonságról van szó? Talán Fritz úr arra a kérdésre, hogy MIT szeretne otthon csinálni, azt válaszolná, hogy dolgoznia kellene. Ekkor kérdezhetjük őt a munkáról, dicsérhetjük a szorgalmáért, és feltételezhetjük, hogy valószínűleg azt akarja, hogy „szükség legyen rá”, hogy „feladatra van szüksége”... Ezt figyelembe vehetjük a napi rutin kapcsán. Ebben-abbán kérjünk tőle segítséget. Ha pedig a kutyáról lenne szó, akkor megpróbálhatnánk kapcsolatot teremteni állatokkal (szomszédok? barátok? állatterapeuták?), régi

fotókat keresni, ahol esetleg még megtalálható az adott állat. Ha nem is tudjuk megadni a vágyott szeretetet, a MI viselkedésünkkel még mindig adhatunk egyfajta biztonságot, talán némi védettséget. Tehát törekedjünk a **közelségre**. Odaülhetünk a klienshez (előbb kérdezzük meg, hogy megengedi-e). A **fizikai melegség** is segíthet a lelki melegség közvetítésében: takaró, meleg cipő, pulóver, leves, tea stb., az **érintés** is gyakran segít (ha elfogadják); önmagában már az érdeklődésünk is segít; ha az illetőt nem lehet lebeszélni, kérdezzük meg, hogy vele mehetünk-e. Keressük a megfelelő alkalmat a beszélgetésben, és ajánljuk fel: „Ez érdekes, kérem, meséljen még róla... jöjjön, kávézzunk, és mesélje el, milyen volt...”

Tanulságok:

Ha valaki haza akar menni, ne magyarázza meg, hogy az illető otthon van. Ő maga is rájönne erre, ha a logika lehetővé tenné számára! Alapvető kérdésekkel ellenőrizze, hogy mi rejlik mögötte... (a MIÉRT? kerülésével)

Maradjon nyugodt, ennek a váagnak oka van (az illető gyermeknek érzi magát és a szülői otthont keresi; az illető rosszul érzi magát, nem találja az élete értelmét és oda akar menni, ahol szükség volt rá; biztonságot, szeretetet keres... Derítse ki az érzéseket és az igényeket! Próbálja meg minél jobban lefedni a mindennapok során jelentkező szükségleteket.

Továbbvezető anyagok:

Különböző könyvek, ill. internetes bejegyzések a demencia témakörében

Lásd még a „Lopás” című videónkat

Lásd még a „Memóriarendszerek” című videónkat

Lásd még a „Közreműködés” című videónkat (az élet értelmének megtalálása)